

BĒRNU LIETU SADARBĪBAS PADOMES SĒDES

PROTOKOLS

Rīgā

Nr.1

2026.gada 25.martā

Veids un vieta: klātie, Skolas iela 28, 6.stāva zāle

Vada: Reinis Uzulnieks, labklājības ministrs

Padomes locekļi vai to deleģētie pārstāvji:

Jānis Bekmanis	Iekšlietu ministrijas valsts sekretāra vietnieks
Olga Ozola	Izglītības un zinātnes ministrijas Vispārējās izglītības departamenta direktora vietniece iekļaujošās izglītības jautājumos
Gunita Kovaļevska	Bērnu aizsardzības centra vadītāja
Nita Jirgensone	Valsts kancelejas Pārresoru koordinācijas departamenta Valsts attīstības nodaļas konsultante
Gints Kaminskis	Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdis
Jānis Patmalnieks	Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas parlamentārais sekretārs
Ilze Dzene	tieslietu ministres padomniece
Aleksandrs Kalējs	Kultūras ministrijas parlamentārais sekretārs
Svens Henkuzens	Veselības ministrijas valsts sekretāra vietnieks veselības politikas jautājumos
Ārija Martukāne	biedrības "Latvijas Bērnu labklājības tīkls" valdes locekle
Evisa Stankus	biedrības "Latvijas Bērnu labklājības tīkls" politikas koordinatore

Padomes locekļi, kuri sēdē nepiedalās:

Dace Melbārde	izglītības un zinātnes ministre
Agnese Lāce	kultūras ministre
Karina Ploka	Ministru prezidenta parlamentārā sekretāre
Rihards Kozlovskis	iekšlietu ministrs
Inese Lībiņa-Egnere	tieslietu ministre
Hosams Abu Meri	veselības ministrs
Raimonds Čudars	viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrs
Pēteris Vilks	Valsts kancelejas direktora vietnieks valsts attīstības jautājumos
Inese Fecere-Antipova	biedrības "Latvijas Bērnu labklājības tīkls" valdes locekle
Laila Balode	biedrības "Latvijas Bērnu labklājības tīkls" valdes locekle
Liene Lācekle	Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācijas valdes locekle

Citi dalībnieki:

Diāna Jakaite	Labklājības ministrijas valsts sekretāra vietniece
Ilze Kurme	Labklājības ministrijas Bērnu un ģimenes politikas departamenta direktore
Daiga Filipsons	Labklājības ministrijas Bērnu un ģimenes politikas departamenta vecākā eksperte
Ilze Rudzīte	Latvijas Pašvaldību savienības padomniece veselības un sociālajos jautājumos
Anda Sauļūna	Bērnu aizsardzības centra vadītāja vietniece konsultatīvā atbalsta, metodiskās vadības un analītiskās jautājumos
Agnese Zīle	Iekšlietu ministrijas Nozares politikas departamenta vecākā eksperte
Dace Daugule	Tieslietu ministrijas Bērnu un jauniešu tiesību departamenta vecākā juriste
Ieva Patrīcija Suseja	Tieslietu ministrijas Krimināltiesību departamenta juriste
Dace Spaliņa	Sabiedrības integrācijas fonda direktores vietniece – Pilsoniskās sabiedrības atbalsta departamenta direktore
Māra Zīra	Sabiedrības integrācijas fonda Ģimeņu atbalsta programmu nodaļas projekta vadītāja

Protokolē: Inuta Iļmenova, Labklājības ministrijas Bērnu un ģimenes politikas departamenta vecākā eksperte

Sēdi sāk plkst.15:31

Darba kārtība:

1. Starpziņojums “Par pasākumiem cilvēku tirdzniecības risku novēršanai un bērnu tiesību aizsardzības stiprināšanas saistībā ar ASV Tieslietu ministrijas publiskotajiem Dž. Epsteinā lietās materiāliem”.
2. Prezentācija par projektu “Ģimenei draudzīgas vides un sabiedrības veidošana” un tā aktualitātēm.

Sēdes atklāšana:

R.Uzulnieks atklāj sēdi, izsakot pateicību klātesošajiem par dalību un atsaucību ierasties uz padomes sēdi klātienē. Vienlaikus pauž nožēlu, ka, lai gan padomes sastāvā ir seši ministri, uz attiecīgo sēdi ir ieradies tikai viens ministrs, proti, padomes vadītājs – labklājības ministrs. Sēdes vadītājs aicina klātesošos informēt savu politisko vadību par nepieciešamību nodrošināt līdzdalību turpmākajās padomes sēdēs, uzsverot, ka bērnu un ģimeņu politika valstī ir noteikta kā viena no prioritātēm. Padomes vadītājs iepazīstina klātesošos ar sēdes darba kārtību.

J.Bekmanis lūdz mainīt sēdes darba kārtības punktu izskatīšanas secību. Klātesošo padomes locekļu un to deleģēto pārstāvju iebildumi netiek saņemti.

1.

Prezentācija par projektu “Ģimenei draudzīgas vides un sabiedrības veidošana” un tā aktualitātēm.

(ziņo: M.Zīra)

Par apspriežamo jautājumu izsakās: D.Jakaite, S.Henkuzens, E.Stankus.

M.Zīra: iepazīstina Bērnu lietu sadarbības padomes locekļus ar sagatavoto prezentāciju par projektu Nr. 4.3.6.9./1/24/I/001 “Ģimenei draudzīgas vides un sabiedrības veidošana” (sk.1.pielikumu).

D.Jakaite: jautā, vai projekta darbības *Atbalsts jaunaģiem vecākiem* tehniskā specifikācija paredz īstenot ne tikai informatīvu, bet arī praktisku atbalstu jaunaģiem vecākiem.

M.Zīra: atbild apstipriņoši un informē, ka pašlaik tiek veikta situācģjas izpēte, apzinot gan valsts, gan pašvaldģbu piedāvātos atbalsta pasākumus jaunaģiem vecākiem, lai noteiktu kādi atbalsta veidi būtu nepieciešami, ņemot vērā teritoriālās nevienlģdzģbas aspektu.

R.Uzulnieks: izsaka pateicģbu par projekta komandas lģdz šim paveikto darbu un izsmeļošo prezentāciju, uzsverot, ka projekts nodrošina vērtģigus pasākumus, kuru rezultātā ieguvēji ir bērni, jaunieši un to ģimenes. Tāpat aicina klātesošos izteikt komentārus un uzdot jautājumus.

D.Jakaite: jautā, vai demogrāfģjas konference ir plānota kādā konkrētā 2028.gada pusgadā. Tāpat ierosina apsvērt iespēju konferenci sasaistģt ar Latvģijas prezidentūru Eiropas Savienģbas Padomē un veidot to kā prezidentūras pasākumu. Pēc ierosinājuma izteikšanas, uzdod jautājumu, vai projekta komanda ir uzrunājusi Latvģijas Prezidentūras Eiropas Savienģbas Padomē sekretariātu, uzsverot, ka šģ varētu būt nozģmģīga iespēja iezģmēt konferenci kā prezidentūras pasākumu, ņemot vērā, ka finansējums konferencei jau ir paredzēts un šo iespēju vajadzētu izmantot.

R.Uzulnieks: pauž piekrišanu par demogrāfģjas konferences organizēšanu kā Latvģijas prezidentūras Eiropas Savienģbas Padomē prezidentūras pasākumu.

M.Zīra: ierosinājumu atzģst par lietderģgu, uzrunās sekretariātu.

O.Ozola: lūdzt nosūtģt mācģbu programmas materiālus bērnu psihoemocionālās noturģbas veicināšanai.

M.Zīra: informē, ka materiāli tiks nosūtģti Bērnu lietu sadarbģbas padomes sekretariātam tālākai pārsūtģšanai Izglģtģbas un zinātnes ministrijai un uzsver, ka materiāli šobrģd nav publiski izplatāmi, jo mācģbu programmas vēl tiks pilnveidotas.

D.Jakaite: jautā, kam ir paredzēti mācģbu materiāli bērnu psihoemocionālās noturģbas veicināšanai.

M.Zīra: informē, ka mācģbu materiāli paredzēti bērniem no 1. lģdz 4.klasei, no 5. lģdz 8.klasei un no 9. lģdz 12.klasei. Pakalpojuma sniedzēja, kurš izstrādā šo materiālus, uzdevumi ir pilnveidot izstrādātos mācģbu materiālus, pielāgot tos bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kā arī izglģtģbas vidē apmācģt 2500 dalģbniekus lģdz 2029.gadam.

Dokuments parakstģts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zģmogu

R.Uzulnieks: aicina dalīties klātesošos ar komentāriem, pārdomām, iebildumiem vai informāciju par īstenotajiem pasākumiem sadarbībā ar Sabiedrības Integrācijas fondu

E.Stankus: informē, ka no nevalstiskais sektora puses var pieminēt organizētās domnīcas, kurās piedalījās gan Latvijas Bērnu labklājības tīkla, gan tā biedru organizāciju pārstāvji. Pauž cerību, ka Latvijas Bērnu labklājības tīkla viedokļi tiks ņemti vērā programmu izstrādē.

S.Henkuzens: dalās ar pārdomām, ka projekta īstenotie pasākumi kopumā ir atzinīgi vērtējami un veicina vides attīstību (vai tā ir darba vide vai cita vide). Vienlaikus norāda, ka izaicinājums ir pasākumu efektivitātes novērtēšana konkrētajām mērķa grupām, uz kurām šie pasākumi ir tieši attiecināmi. Savukārt, raugoties plašākā sabiedrības līmenī, ir sarežģīti objektīvi izvērtēt šo pasākumu kopējo ietekmi, piemēram, uz jauno māmiņu nodarbinātību vai citiem līdzīgiem indikatoriem, kurus ir grūti ietekmēt. Tiek uzsvērts, ka būtiski ir saprast, vai kopumā izdodas virzīties plašākā mērķā uz priekšu.

M.Zīra: pauž piekrišanu izteiktajam viedoklim un norāda, ka vecāku nodarbinātību ir grūti ietekmēt īstermiņā, jo tas ir ilgtermiņa rakstura indikators. Vienlaikus informē, ka, domājot par atbalstu, pieejams grantu konkursu noteikumos, ka šogad ir iespējams pieteikties dažādām aktivitātēm, tostarp mentoru un supervīziju ekspertu atbalstam sievietēm, kuras vēlas atgriezties darbā pēc bērnu kopšanas atvaļinājuma. Tāpat projekta ietvaros tiek organizēti uzņēmumu pieredzes apmaiņas pasākumi, kuros uzņēmumi savstarpēji dalās praksē un pieredzē; šajos pasākumos piedalās gan vadošie nodarbinātie, gan personālvadības speciālisti.

S.Henkuzens: ierosina apsvērt iespēju izvērtēt, vai indikators par nodarbinātību pēc bērna kopšanas atvaļinājuma būtu iekļaujams turpmākajā analīzē.

M.Zīra: precīzē, vai ar to tiek domāta pētījuma veikšana.

S.Henkuzens: atbild apstiprinoši un papildina, ka būtu lietderīgi vērtēt arī to, vai īstenoto pasākumu kopumam izdodas ietekmēt minētā indikatora izmaiņas.

M.Zīra: piekrīt, ka būtu vērts skatīt nodarbinātības aspektu plašākā kontekstā.

D.Jakaite: aicina vērtēt nodarbinātību kopskatā, uzsverot, ka jaunie vecāki nav tikai māmiņas – arī vīrieši dodas bērna kopšanas atvaļinājumā. Viņa norāda, ka būtu būtiski izpētīt situāciju dzimumu griezumā, tostarp to, vai vīriešiem pēc bērna kopšanas atvaļinājuma ir vieglāk vai grūtāk atgriezties darba tirgū.

M.Zīra: informē, ka arī domnīcās tika aktualizēta tēva lomas nozīmība, uzsverot nepieciešamību to vēl vairāk aktualizēt un stiprināt.

S.Henkuzens: papildina, ka, neskatoties uz tēva lomas pieaugošo aktualitāti, lielākā negatīvā ietekme joprojām skar mātes – gan attiecībā uz darba samaksu, gan uz pensijām un citiem aspektiem.

D.Jakaite: atzīmē, ka ietekme uz pensijām ir nosacīta.

R.Uzulnieks: norāda, ka pēdējos gados ir veiktas izmaiņas normatīvajā regulējumā, nodrošinot, ka bērna kopšanas atvaļinājuma periods tiek ieskaitīts apdrošināšanas stāžā. Viņš uzsver, ka vēsturiski ietekme uz pensijām bija būtiska, taču Labklājības ministrija ir īstenojusi virkni pasākumu, lai šo negatīvo ietekmi mazinātu.

E.Stankus: informē, ka vēl viens domnīcās aktualizēts temats ir solo vecāku situācija.

R.Uzulnieks: piekrīt un papildina, ka solo vecāki un vientuļie pensionāri ir pakļauti augstam nabadzības riskam, līdz ar to tiks virzīts priekšlikums nākamā gada budžetam par papildu atbalsta nodrošināšanu solo vecākiem. Šis jautājums vēl ir jāizdiskutē arī ar nevalstiskām organizācijām, taču atbalsts solo vecākiem būs viena no prioritātēm, neraugoties uz to, ka oktobrī paredzētas vēlēšanas un tiks ievēlēta jauna valdība. Tāpat uzsver, ka bērnu un ģimeņu politikas jomai ir arī Valsts prezidenta atbalsts, un Labklājības ministrija turpinās virzīt jaunas iniciatīvas ģimeņu ar bērniem atbalstam. Vēlreiz izsaka pateicību projekta komandai par paveikto darbu un daudzveidīgajiem pasākumiem un dod vārdu Iekšlietu ministrijas pārstāvim.

Nolēma:

Sabiedrības integrācijas fonda sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

2.

Starpziņojums “Par pasākumiem cilvēku tirdzniecības risku novēršanai un bērnu tiesību aizsardzības stiprināšanas saistībā ar ASV Tieslietu ministrijas publiskotajiem Dž. Epstīna lietas materiāliem”.

(ziņo: A.Zīle, D.Filipsone, A.Sauļūna)

Par apspriežamo jautājumu izsakās: J.Patmalnieks, J.Bekmanis, A.Kalējs, G.Kovaļevska, O.Ozola, Ā.Martukāne, E.Stankus, I.Kurme, I.Dzene .

A.Zīle: iepazīstina Bērnu lietu sadarbības padomes locekļus ar sagatavoto prezentāciju “Starpziņojums par Ministru prezidentes rezolūciju Nr. 2026-1.1.1./4-4” (sk.2.pielikumu).

O.Ozola: jautā, kas ir Iekšlietu ministrijas prezentēto datu avots.

A.Zīle: norāda, ka datu avots ir Iekšlietu ministrija. Dati katru gadu tiek apkopoti no valsts policijas un no nevalstiskajām organizācijām par individuāliem gadījumiem. Dati ir anonimizēti, personu identificēšana pēc vārdiem vai uzvārdiem nav iespējama; tiek saņemti lietu apraksti, pamatojoties uz kuriem tiek apkopota prezentācijā iekļautā statistika.

J.Patmalnieks: lūdz paskaidrot, kāpēc 2021.gadā identificēto cilvēku tirdzniecības upuru skaits ir tik augsts?

A.Zīle: skaidro, ka 2021.gadā bija viena darbaspēka ekspluatācijas lieta, ar daudz identificēto upuru skaitu, kas ietekmējis kopējo gada statistiku

J.Patmalnieks: jautā, vai tendences ilgākā laika periodā ir mainījušās.

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

A.Zīle: apstiprina, ka ilgākā laika periodā tendences nav mainījušās, tās ir ļoti līdzīgas, pagājušajā gadā bija 22 identificēto upuru skaits, 2024.gadā – 38, un 2023.gadā – 26. Tāpat norāda, ka oficiāli redzamais gadījumu skaits, kas nonāk līdz valsts institūcijām un nevalstiskajām organizācijām, nav liels. Tomēr, runājot ar speciālistiem, tostarp tiem, kuri strādā ar bērniem un sociālajiem darbiniekiem, atklājas gadījumi, kas sākotnēji var nešķist saistīti ar cilvēku tirdzniecību, piemēram, narkotiku pārvadāšanas situācijas, taču detalizētākā izvērtējumā varētu atbilst arī cilvēku tirdzniecības pazīmēm. Līdz ar to A. Zīle uzsver, ka oficiālajā statistikā nonāk tikai daļa gadījumu, savukārt faktiskā situācija varētu liecināt par lielāku upuru skaitu, nekā tas ir redzams no oficiāli apkopotajiem datiem.

J.Bekmanis: piebilst, ka, analizējot statistiku un kriminālprocesos identificētās personas ar cietušā statusu, vienmēr jāņem vērā, ka kriminālprocesu norise un tajos gūtie secinājumi ir atkarīgi no vairākiem faktoriem, tostarp no lietas specifikas, pierādījumu iegūšanas apstākļiem un izmeklēšanas gaitas. Tiek uzsvērts, ka atsevišķos gadījumos vienā kriminālprocesā var tikt konstatēts ievērojami lielāks cietušo skaits, savukārt citās līdzīgās situācijās šāds apjoms netiek identificēts, kas skaidrojams ar procesuālām un izmeklēšanas niansēm. Paralēlā analīze, kurā varētu iekļaut arī potenciālos upurus, var sniegt plašāku priekšstatu par situāciju, un šī analīze nereti atklāj atšķirīgu, plašāku kopainu nekā oficiālajā statistikā ietvertie dati.

A.Zīle: norāda, ka minētā situācija ir labi zināma un šie izaicinājumi ir apzināti. Tiek meklēti risinājumi un veikts darbs, lai to uzlabotu, tomēr jāņem vērā, ka cilvēku tirdzniecības definīcija salīdzinoši nesēn ieviesta tiesību aktos – aptuveni pirms 20 gadiem – un joprojām turpinās mācīšanās process, līdzīgi kā citās valstīs. Šī iemesla dēļ gadījumu identificēšana ir komplekss process, un pastāv iespēja, ka faktiskais cilvēku tirdzniecības upuru skaits varētu būt lielāks nekā oficiālajā statistikā uzrādītais. Papildus norāda, ka galvenokārt cilvēku tirdzniecības upuri ir pilngadīgas personas.

D.Filipsona: iepazīstina Bērnu lietu sadarbības padomes locekļus ar sagatavoto prezentāciju “Starpziņojums par Ministru prezidentes rezolūciju Nr. 2026-1.1.1./4-4” (sk.3.pielikuma slaidi Nr. 1.-5. un Nr. 8.-9.).

A.Sauļūna: iepazīstina Bērnu lietu sadarbības padomes locekļus ar sagatavoto prezentāciju “Starpziņojums par Ministru prezidentes rezolūciju Nr. 2026-1.1.1./4-4” (sk.3.pielikuma slaidi Nr. 6.-7.).

G.Kovaļevska: piebilst, ka, attiecībā uz prezentācijas 9. slaidu, digitālās drošības un cilvēku tirdzniecības temati ir integrēti speciālo zināšanu mācību programmu saturā bērnu tiesību aizsardzības jomā, jo cilvēku tirdzniecības jautājums ir starpdisciplinārs. Vienlaikus norāda, ka pēc nepieciešamības var tikt izvērtēta iespēja šo tematiku izdalīt kā atsevišķu tēmu speciālo zināšanu mācību programmās bērnu tiesību jomā.

R.Uzulnieks: pateicas prezentētājam un lūdz izteikties Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvei O.Ozolai.

O.Ozola: informē, ka Izglītības un zinātnes ministrija Valsts izglītības attīstības aģentūrai ir devusi uzdevumu veikt mācību saturā iekļauto tēmu kartējumu, īpaši attiecībā uz tēmām, kas

saistītas ar vardarbības novēršanu, attiecību veidošanu un cilvēku tirdzniecības jautājumiem. Minētās tēmas mācību saturā ir iekļautas un atrodamas arī izglītības standartos noteiktajās prasībās. Norāda, ka pēdējos gados būtiski mainījies fokuss uz pedagogu profesionālās kompetences pilnveides stiprināšanu. Ja iepriekš lielāks uzsvars tika likts uz atbalstu konkrētu mācību priekšmetu īstenošanā, tad pašlaik prioritāte ir attiecību veidošana un iekļaujošas, drošas vides nodrošināšana izglītības iestādēs. Šajā kontekstā būtiska uzmanība tiek pievērsta bērnu tiesību aizsardzībai, vardarbības novēršanas jautājumiem un labbūtības veicināšanai. Lai veicinātu kvalitatīvu darbu šajā jomā, Izglītības un zinātnes ministrija trīs gadu periodā ir piešķīrusi papildu 600 000 eiro, kā arī, pamatojoties uz akceptētu priekšlikumu, šī gada budžetā piešķirti vēl 220 000 eiro šādu aktivitāšu īstenošanai. Uzsver, ka pedagogu profesionālās kompetences pilnveides ietvaros minētās tēmas ir plašas un horizontālas, un šajā gadījumā pieejamais finansējums ir izmantojams tieši vardarbības novēršanas un labbūtības veicināšanas jautājumiem. Tāpat informē, ka izglītības iestādēs aktīvi tiek ieviesti dažādi algoritmi – gan saistībā ar ziņošanu par iespējamām vardarbības situācijām, gan saistībā ar aizdomām par kādu gadījumu un gadījumu risināšanu. Šie algoritmi tiek nepārtraukti pilnveidoti un uzlaboti atbilstoši prakses vajadzībām. Papildina, ka no 2026.gada 1.septembra izglītības iestādēm noteikts pienākums obligāti īstenot kādu no vardarbības novēršanas un labbūtības veicināšanas programmām. Šis ir būtisks jaunums Latvijas izglītības sistēmā. Metodiskais un finansiālais atbalsts iestādēm ir ticis nodrošināts, un liela daļa izglītības iestāžu minētās programmas jau īsteno praksē. Šis pienākums jau ir nostiprināts Izglītības likumā un stāsies spēkā minētajā datumā. Nākamā sadaļa ir sistēmiski un mērķtiecīgi vardarbības mazināšanas un labbūtības veicināšanas pasākumi, kas ir jāīsteno izglītības iestādēm. Deputātu priekšlikumu rezultātā ir papildināts Izglītības likums un minētie pasākumi būs obligāti jānodrošina arī profesionālās ievirzes izglītības iestādēs un augstākās izglītības iestādēs. Iepriekš minētās iestādes nebija iekļautas, jo sākotnējā priekšlikuma pamatā bija informatīvais ziņojums, kurš neaptvēra profesionālās ievirzes (mākslas skolas, mūzikas skolas, sporta skolas utt.) un augstākās izglītības iestādes. Tiek norādīts, ka profesionālās ievirzes un augstākās izglītības iestādēm var būt nepieciešams papildu atbalsts jauno prasību praktiskai ieviešanai. Informē, ka šajā jomā notiek nozīmīgs un nepārtraukts darbs sadarbībā ar partneriem, tostarp ar Valsts policiju un nevalstisko organizāciju “Centrs Dardedze”.

R.Uzulnieks: aicina klātesošos izteikt viedokļus par sniegto informāciju.

A.Kalējs: izsaka pateicību par prezentācijām, uzsverot, ka paveiktais darbs ir ļoti apjomīgs un būtisks, īpaši saistībā ar riska grupu identificēšanu. Norāda, ka būtu iespējams apspriest vairākus aspektus plašāk, taču laika ierobežojumu dēļ izceļ vienu jautājumu – kāds atbalsts vēl būtu nepieciešams iesaistītajām institūcijām, lai stiprinātu šo darbu. No Kultūras ministrijas puses nepieciešamais atbalsts varētu būt gan saturisks, gan politisks. Saturiskā atbalsta kontekstā min, ka izglītības sistēmā, tostarp profesionālās izglītības iestādēs, ir dažādas profesijas, kuru apguves procesā jaunieši nonāk sarežģītās un dažkārt grūti pārraugāmās vidēs, tai skaitā arī ārvalstīs, tādēļ būtu nepieciešams padziļināts darbs un atbalsts risku mazināšanai. Norāda, ka Kultūras ministrijas speciālisti un Nacionālā kultūras centra pārstāvji, būtu gatavi iesaistīties darba grupās un dalīties savās zināšanās un pieredzē. Jautā, kāds politiskais atbalsts ir nepieciešams.

R.Uzulnieks: norāda, ka ir nepieciešams finansējums dažādām aktivitātēm. Uzsver, ka būtiski ir tas, ka šobrīd ministrijas savstarpēji sadarbojas daudz ciešāk nekā iepriekš,

apzinoties, ka šie jautājumi nav tikai labklājības nozares kompetencē. Problēmas, kas skar bērnu un ģimenes politiku, ietekmē vairākas nozaru ministrijas, un to risināšanā nepieciešama vienota pieeja. Tiek akcentēts, ka agrāk katra ministrijas vairāk koncentrējās uz savas jomas ietvaru, taču šobrīd sadarbība ir daudz ciešāka, kas ļauj efektīvāk risināt starpnozaru jautājumus.

G.Kovaļevska: Norāda, ka, domājot par visu nozaru kopējām vajadzībām, īpaši aktuāls ir jautājums par drošas interneta vides nodrošināšanu. Tiek uzsvērts, ka Latvijas Drošāka interneta centrs ilgstoši – aptuveni 20 gadus – ir darbojies, balstoties galvenokārt uz Eiropas Savienības līdzekļiem, un šajā laikā paveikts ļoti nozīmīgs darbs bērnu un pusaudžu drošības stiprināšanā digitālajā vidē. Informē, ka Eiropas Padome nav apstiprinājusi finansējumu jaunajam projektam, kas nozīmē, ka Latvijas Drošāka interneta centra darbība varētu tikt būtiski ierobežota, arī Bērnu aizsardzības centram nav apstiprināts finansējums droša interneta vides aktivitāšu īstenošanai. Norāda, ka līdz ar to turpmāka drošas interneta aktivitāšu nodrošināšana valstiskā līmenī ir apdraudēta, un to nevar kompensēt ar atsevišķiem, fragmentētiem pasākumiem vai atsevišķu mācību materiālu izstrādi. Tiek uzsvērts, ka jautājums nav tikai par finansējumu – nepieciešama arī konceptuāla domāšanas maiņa un vienots starpnozaru redzējums par drošas interneta vides uzturēšanu. Tiek izcelts, ka Latvijas Drošāka interneta centrs pašlaik ir vienīgā institūcija Latvijā, kurai ir pilnvaras pieprasīt no lielajām digitālajām platformām aizskaroša vai bērnu drošībai kaitīga satura dzēšanu. Neviena cita institūcija šo funkciju veikt nevar. Līdz ar to, ja tas pārtrauks darbību, valstī izveidosies situācija, kurā nav mehānisma bērnu aizsardzībai digitālajā vidē nepieciešamo satura izņemšanas pieprasījumu iesniegšanai. Pašreizējā situācija, kur katra institūcija izstrādā atsevišķus mācību materiālus vai īsteno atsevišķas aktivitātes, nav pietiekama, lai aizstātu Latvijas Drošāka interneta centra funkcijas un kompetenci. Tiek norādīts, ka, ja netiks rasts risinājums Latvijas Drošāka interneta centra darbības nodrošināšanai, Latvijā izveidosies būtiski drošības riski, kas var radīt nopietnas sekas bērnu tiesību aizsardzībā digitālajā vidē. Šobrīd nav iespējams pilnībā prognozēt ietekmi, kas varētu iestāties Latvijas Drošāka interneta centra darbības pārtraukšanas gadījumā. Vairākās Eiropas valstīs droša interneta centri jau ir pārtraukuši darbību finansējuma trūkuma dēļ. Uzsver, ka jautājums ir jāaktualizē politiskajā līmenī, jo droša digitālā vide bērniem ir valsts drošības sastāvdaļa un būtisks sabiedrības interešu aizsardzības jautājums.

D.Jakaite: piebilst, ka droša interneta centri ir vienīgās iestādes institūcijas, kas specializējas bērnu drošības nodrošināšanā digitālajā vidē, un tieši uz šo funkciju veikšanu līdz šim ir koncentrējušies to darbība. Tika plānotas dažādas aktivitātes interneta drošības nodrošināšanai, bet tika saņemta informācija, ka finansējums nav apstiprināts, kas nozīmē, ka nācies būtiski samazināt iecerēto aktivitāšu apjomu, jo nav pieejami nepieciešamie resursi. Līdz ar to nav iespējams īstenot vairākus priekšlikumus, tostarp cilvēku tirdzniecības novēršanas jomā, kuri bez papildu finansējuma nav īstenojami.

Ā.Martukāne: piebilst, ka ir bijusi laba sadarbība ar Latvijas Drošāka interneta centru. Centrs ir izstrādājis kvalitatīvus izglītojošus materiālus par bērnu drošību internetā, kurus iespējams izplatīt skolās un arī pirmsskolas izglītības iestādēs. Uzsver, ka šie materiāli ir īpaši noderīgi vecākiem, kuri pārstāv riska grupas, tostarp tiem, kuru bērni atrodas ārpusģimenes aprūpē.

G.Kovaļevska: papildina, ka starptautiskā partnerība šajā jomā ir ļoti būtiska, un Latvijas Drošāka interneta centram ir nozīmīga loma starptautiskajā līmenī.

E.Stankus: jautā, vai kaut kādā mērā šis jautājums ir Tieslietu ministrijas un Iekšlietu ministrijas kompetencē.

I.Kurme: piebilst, ka tā ir kopīga visu iesaistīto institūciju atbildība.

E.Stankus: izsaka pateicību par prezentācijām. Norāda, ka, domājot par plašāku starpnozaru pieeju, būtu svarīgi pievērst uzmanību arī jautājumiem, kas saistīti ar bērnu iesaisti publiskajā komunikācijā. Aicina, pārskatot tiesisko regulējumu, izvērtēt, kādos gadījumos un kādā apjomā bērnu attēli un stāsti tiek izmantoti reklāmās, ziedojumu kampaņās vai citās sabiedriskās aktivitātēs, lai nodrošinātu bērnu tiesību un privātuma pienācīgu aizsardzību. Papildus norāda, ka prezentācijās minētie iespējamie atbalsta pasākumi bērniem ir būtiski, bet nepieciešams domāt par atbalstu arī par bērniem, kuri vēl nav sasnieguši vecumu, kad iestājas kriminālatbildība, jo praksē tiek konstatēti sarežģīti gadījumi, tai skaitā seksuālas vardarbības situācijas starp šāda vecuma bērniem, līdz ar to ir nepieciešams profesionāls, mērķēts un savlaicīgs atbalsts. Šis jautājums cieši saistās arī ar bērnu drošību digitālajā vidē.

Ā.Martukāne: piebilst, ka materiāli ir pieejami visām vecuma grupām. Uzdod jautājumu, vai Latvijā tiek apkopota statistika par gadījumiem, kuros bērni, kas atrodas ārpusģimenes aprūpē vai vietējā adopcijā, ir cietuši no seksuālas izmantošanas. Tiek jautāts arī par to, vai tiek apzinātas situācijas, kurās paši vecāki iesaista bērnus gan pornogrāfijā, gan ļauj bērniem piekļūt pornogrāfiskam saturam, kā arī vai par šiem gadījumiem tiek veidota atsevišķa statistika un vai šī informācija ir pieejama strukturētā veidā, piemēram, grafiku vai citu pārskatu formā.

A.Zīle: norāda, ka, ja ir ierosināts kriminālprocess, ir pieejama attiecīgā informācija par lietu, taču praksē var būt sarežģīti noteikt, cik lielā mērā konkrētajā situācijā iesaistīta ģimene. Piebilst, ka par katru lietu tiek saņemti lietas apraksti, kas ļauj gūt vispārīgu ieskatu notikušajā, taču šajos materiālos ne vienmēr ir pieejama pietiekami detalizēta informācija, lai pilnībā izvērtētu ģimenes iesaistes apmēru. Piebilst, ka, diemžēl, dzimumnoziedzumi ir viens no visbiežāk nodarītajiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas veikti pret bērniem.

J.Bekmanis: piebilst, ka nepieciešamības gadījumā ir iespējams sniegt detalizētāku informāciju tik lielā apjomā, kā jautājumā tika lūgts. Dati par seksuālas vardarbības gadījumiem pret bērniem tiek regulāri analizēti, un tie ir daļa no rādītājiem, kas tiek izmantoti Iekšlietu ministrijas darbības stratēģijas rezultatīvo rādītāju sasniegšanai. Informē, ka šie dati tiek apkopoti ar lielu regularitāti, un tiek sagatavoti atskaišu materiāli, tostarp par kopējo situācijas tendenci. Saskaņā ar jaunāko pieejamo informāciju ierosināto kriminālprocesu skaits par seksuālu vardarbību pret bērniem ir pieaudzis. Analizējot cēloņus, tiek uzsvērts, ka pieaugums nav skaidrojams ar seksuālas vardarbības faktisko gadījumu skaita palielināšanos, bet gan ar sabiedrības informētības un jutības pieaugumu. Aktivitātes, kas prezentācijās tika izceltas, ir būtiski veicinājušas sabiedrības spēju atpazīt riskus un ziņot par tiem, līdz ar to pieaug arī iesniegto ziņojumu skaits. Uzsver, ka šī dinamika ir vērtējama pozitīvi, jo seksuālas vardarbības noziegumi pret bērniem tradicionāli ir latentī noziegumi. Ziņojumu skaita pieaugums ļauj iestādēm efektīvāk reaģēt, izmeklēt un saukt pie atbildības vainīgās personas, tādējādi aizsargājot cietušos bērnus. Piebilst, ka tālākie pasākumi, kas būtu veicami šajā jomā, ir atsevišķa tēma.

Ā.Martukāne: papildina, ka bērni, kuri cietuši no seksuālas vardarbības, ir pakļauti arī cilvēktirdzniecības riskiem.

J.Bekmanis: piekrīt, ka nepilngadīgie ir īpaši ievainojami un pakļauti ne tikai turpmākiem vai atkārtotiem riskiem, bet arī dažādiem citiem apdraudējumiem, kas var būtiski ietekmēt bērna vispārējo attīstību. Uzsver, ka šāda veida pieredze bērnam ir ļoti smaga trauma, kas būtiski palielina risku nonākt sociāli nelabvēlīgās vai bērnam bīstamās situācijās. Tādēļ ir nepieciešams īpaši rūpīgi izvērtēt šo bērnu vajadzības un nodrošināt viņiem atbilstošu, profesionālu un ilgtermiņā vērstu atbalstu.

I.Dzene: informē, ka tieslietu ministrei bijusi ieplānota savlaicīgāka tikšanās, pirms uzzinājusi par plānoto Bērnu lietas sadarbības padomes sēdi, līdz ar to sēdē piedalās viņas deleģētais pārstāvis. Norāda, ka jautājums par seksuāla rakstura darbībām starp bērniem, kuri vēl nav sasnieguši vecumu, kad iestājas kriminālatbildība, ir īpaši sensitīvs un tiks izskatīts Tieslietu ministrijas darba grupā tuvākajā laikā. Šis temats jau ir iekļauts darba kārtībā un atrodas izskatīšanas stadijā. Uzsver, ka minētās darba grupas darbā plānots iesaistīt nevalstiskās organizācijas, kas specializējas bērnu tiesību aizsardzības un cilvēku tirdzniecības jomā, lai nodrošinātu pēc iespējas plašāku ekspertīzi un starpnozaru skatījumu. Tiek uzsvērts, ka šī darba grupas diskusija ir īpaši nozīmīga, jo tās mērķis ir paplašināt un precizēt nozieguma jēdzienu un atbildību. Sniedz piekrišanu norādītajam, ka līdztekus tiesiskajiem risinājumiem, ir būtisks finansējums, un uzsver, ka būtiska ir arī sabiedrības izglītošana kopumā. Turpinot par adopcijas jautājumu, tiek norādīts, ka Labklājības ministrija pirms kāda laika nodeva Tieslietu ministrijai saskaņošanai un vērtēšanai priekšlikumu, kas paredz apsvērt iespēju atvērt ārvalsts adopciju tikai tiem Latvijas pilsoņiem un nepilsoņiem, kuri dzīvo ārvalstīs un vēlas adoptēt Latvijas bērnus. Šāds risinājums paredzētu ierobežot adopcijas iespējas tikai minētajai mērķa grupai. Tieslietu ministrija, izvērtējot priekšlikumu, ir norādījusi, ka šo pieeju varētu atbalstīt attiecībā uz Latvijas pilsoņiem, tomēr vienlaikus uzsvērusi, ka nepieciešams izstrādāt ļoti precīzu un skrupulozu mehānismu bērna situācijas uzraudzībai pēc adopcijas. Atgādina, ka Latvijā pastāv skaidrs un detalizēts valsts uzraudzības mehānisms bērnu aprūpes nodrošināšanai un bērna interešu aizsardzībai, kas tiek piemērots pirmsadopcijas un adopcijas procesā. Savukārt attiecībā uz ārvalsts adopciju būtu nepieciešams valstiski vienots, detalizēts un skrupulozāks mehānisms, kas nodrošinātu regulāru uzraudzību un sadarbību ar attiecīgajām ārvalstu iestādēm.

R.Uzulnieks: skaidro, ka šis jautājums iepriekš jau ir detalizēti pārrunāts kolēģu lokā. Diskusiju laikā tika izcelts būtisks arguments – ja tiktu paplašinātas ārvalsts adopcijas iespējas, ir nepieciešams skaidri noteikt, kura institūcija uzņemtos atbildību par uzraudzību un kā tiktu nodrošināta bērna situācijas kontrole pēc adopcijas. Piekrīt, ka ārvalsts adopcijas uzraudzībai būtu jābūt ievērojami skrupulozākai un stingrākai nekā uzraudzībai Latvijā.

E.Stankus: izsaka priekšlikumu, kas nav tieši saistīts ar konkrēto darba kārtības jautājumu, organizēt Bērnu lietu sadarbības padomes sēdes telpās, kas nodrošina piekļuvi personām ar mobilitātes ierobežojumiem vai organizēt attālināti.

R.Uzulnieks: skaidro, ka Labklājības ministrijas rīcībā esošās telpas ir vēsturiski izveidotas un ne vienmēr nodrošina pilnvērtīgu vides pieejamību personām ar mobilitātes traucējumiem. Uzsver, ka hibrīda (klātienē un attālinātās) sēdes formāts ne vienmēr ir optimāls, jo pastāv risks, ka klātienē piedalīsies tikai daži dalībnieki, kas var ietekmēt sēdes dinamiku un iesaisti.

Vienlaikus norāda, ka vides pieejamības trūkumi ir objektīvs izaicinājums, un, ja nepieciešams nodrošināt pilnvērtīgu piekļuvi visiem dalībniekiem, būtu lietderīgi apsvērt iespēju organizēt sēdes citās ministrijās vai citās piemērotās telpās. Tas varētu nodrošināt labāku pieejamību un ērtības visiem Bērnu lietu sadarbības padomes locekļiem, to deleģētajiem pārstāvjiem un uzaicinātajiem ekspertiem.

J.Bekmanis: norāda, ka Iekšlietu ministrija ir gatava piedāvāt savas telpas, iepriekš saskaņojot pieejamos laikus. Telpas ir atzītas par piekļūstamām vides pieejamības aspektos. Piekrīt, ka esošā sēdes telpa pilnā apmērā nenodrošina nepieciešamo vajadzību izpildi.

R.Uzulnieks: izsaka pateicību par piedāvājumu izmantot Iekšlietu ministrijas telpas un piekrīt, ka nākamā padomes sēdes norisi varētu plānot Iekšlietu ministrijā, ņemot vērā nākamās sēdes kārtībā iekļauto jautājumu. Noslēgumā izsaka pateicību visiem klātesošiem par iesaisti un klātbūtni un novēl sekmīgu turpmāko darbu.

Nolēma:

Konceptuāli atbalstīt institūciju secinājumus un to priekšlikumus turpmākajam darbam.

Nākamās sēdes laiks tiks izziņots atsevišķi. Darba kārtības jautājumi:

- Pārskats par nepilngadīgo noziedzības stāvokli un noziedzīgos nodarījumos cietušajiem bērniem 2025.gadā. /ziņo: Iekšlietu ministrijas, Tieslietu ministrijas, Valsts probācijas dienesta un Bērnu aizsardzības centra pārstāvis/.
- Prezentācija par termina “erotiska rakstura materiāls” definēšanu un atbildības noteikšanu. /ziņo: Labklājības ministrijas pārstāvis/.

Sēdi slēdz plkst.17.09.

- Pielikumā:1) Sabiedrības integrācijas fonda prezentācija projekta Nr. 4.3.6.9./1/24/I/001 “Ģimenei draudzīgas vides un sabiedrības veidošana”.
- 2) Iekšlietu ministrijas prezentācija “Starpziņojums par Ministru prezidentes rezolūciju Nr. 2026-1.1.1./4-4”.
- 3) Labklājības ministrijas un Bērnu aizsardzības centra prezentācija “Starpziņojums par Ministru prezidentes rezolūciju Nr. 2026-1.1.1./4-4”.

Sēdes vadītājs

R.Uzulnieks

Protokolētājs

I.Ļemenova